

ประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการของสาขาวิชาเทคโนโลยี

สถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 5

Evaluation of the 5th Year Successful Integrated Project of Architectural
Technology Program at Buriram Rajabhat University

สมบัติ ประจัญสถานต์¹ / วิสาข์ แฝงเวียง² / ปิยชนม์ สังข์ศักดิ์³ /

กฤษณ์ ปีตาทะสังข์⁴ / ดนัย นิลสกุล⁵

Sombat Prajonsant / Piyachon Sangsukda / Visar Fangviang /

Krit Pitathasang / Danai Nilsakul

¹⁻⁵อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Lecturers of Architectural Technology Program, Faculty of Industrial Technology

Buriram Rajabhat University

บทคัดย่อ

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญเหมาะสมที่จะนำมาเป็นฐานของการเรียนรู้ในโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย บริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นการบูรณาการการเรียนการสอนระหว่างรายวิชา และบูรณาการกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยให้กลุ่มนักศึกษาต่างชั้นปี ร่วมกันเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจนอกห้องเรียนกับชุมชน แสวงหาความรู้และนำเสนอองค์ความรู้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ทำให้ได้ผลงานแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อการอนุรักษ์อาคารและใช้ประโยชน์จากอาคาร กระบวนการเรียนรู้นี้ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นมากกว่าการเรียนการสอนแบบเดิม ชุมชนมีความพึงพอใจผลงานตระหนักถึงความสำคัญและเกิดแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อันเป็นเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ยังคงดำรงอัตลักษณ์ท้องถิ่นท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ โครงการประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ในการประเมิน 2 ประการ คือ เพื่อประเมินผลความสำเร็จของโครงการตามตัวชี้วัด

ของโครงการ และเสนอแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินโครงการในปีต่อไป ทำการประเมินโดยอาศัยแนวคิดการประเมินผลตาม CIPP Model ของสตีฟเฟิลบีม ทำการประเมินระหว่างโครงการ และประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ซึ่งอาศัยเครื่องมือได้แก่ แบบประเมิน และประเด็นคำถามในการจัดเวทีสรุปบทเรียน โดยเทคนิค A.A.R. ทำการประเมินจากกลุ่มนักศึกษา จำนวน 29 คน กลุ่มอาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน และกลุ่มชุมชนเจ้าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จำนวน 120 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า โครงการมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ของตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผลการประเมินผลผลิต จากตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จำนวน 6 ตัว ผลการประเมิน บรรลุ 6 ตัว ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ จำนวน 8 ตัว ผลการประเมิน บรรลุ 8 ตัว

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรม, สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น, การอนุรักษ์, การเรียนรู้แบบบูรณาการ, การประเมิน

Abstract

Vernacular architecture is a product of the cultural heritage which is suitable to be used as a base for learning project; the integrated program of teaching, research, academic service and preservation of art and culture Architectural Technology of Program, Faculty of Industrial Technology, Buriram Rajabhat University. The integrated project of teaching and the missions of the university for applying research methods were carried out to create learning process for university students of different academic years to have classroom outside and cooperative learning with the community, gain knowledge, and propose knowledge of vernacular architecture to create an architectural contribution towards conserving buildings and use of the buildings. This leaning process got the students engaged in the learning process more than the old teaching method. The people in the community had the satisfaction of overall works which realized the importance of the vernacular architectures, and they were inspired to conserve the vernacular architectures in order to strengthen the communities to maintain its local identity through globalization. The evaluation of the 5th year successful integration of teaching project, research, outreach and preservation of art

and culture of the Architectural Technology program, Buriram Rajabhat University aims to evaluate two aspects of the project: to evaluate the successful indicators of the project, to propose ways to improve the project in the following years. The CIPP Model was utilized to evaluate the process. The evaluation was in line with the tools such as observation, evaluation, and questions in the forum concluded the lesson by using AAR assessment of 29 students, 5 teachers and 120 persons in community about the vernacular architecture. The results revealed that the project was consistent with the basis of indicators number 5.2 to assess the quality of education required by the Office of the Higher Education Act of 2014. Moreover, the evaluation results output consisted of six indicators of quantitative and 8 indicators of quality. All these indicators were achieved.

Keyword: architecture, vernacular architecture, conservation, integrated learning, evaluation

บทนำ

กรอบคิดที่สำคัญของการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา คือเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญต่อทรัพยากรในชุมชน ในทุกรูปแบบทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ประจำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ นักศึกษาจะเข้าใจร่วมกันว่าการให้ความสำคัญกับชุมชน ไม่ใช่เพียงการเกิดสำนักที่ดีเท่านั้น แต่จะต้องนำเอาประเด็นปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็นโจทย์ในการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรและการวิจัย โดยนักศึกษาต้องมีบทบาทในการเรียนแบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิจัยที่มีประสิทธิภาพแล้ว คุณลักษณะเหล่านี้จะติดตัวนักศึกษาไปตลอด เมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานก็จะดำรงตนได้อย่างมีวิจารณญาณ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยไม่ละทิ้งการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ทำให้ได้กำลังคนที่มีความสามารถทางความคิดและมีฝีมือจำนวนมากพอที่จะสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาชาติได้ เพราะงานวิจัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศช่วยยกระดับขีดความสามารถในเชิงแข่งขัน พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของคนในประเทศอย่างยั่งยืน (Sirisumphan, 2013: 1-5) ดังนั้น มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นไม่ควรสอนและผลิตบัณฑิตสำเร็จรูป เพื่อออกไปเป็นลูกจ้าง แต่ควรสอนและสร้างบัณฑิตให้คิดประกอบสัมมาชีพตามความถนัดให้เกิดความรู้ความเข้าใจในฐานทรัพยากร ธรรมชาติ

ฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้และกลับไปร่วมพัฒนาท้องถิ่น เปลี่ยนวิธีคิดจากพึ่งพาคนอื่น เป็นผู้พึ่งพาตนเองและเป็นตัวของตัวเองได้ (Bamai, 2016: 266) และจากแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ของวิกีทอสกี (Vygotsky) และเปียเจอร์ (Piaget) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ของ ซี มัวร์ เพเพอร์ท (Seymour Papert) เป็นปรัชญาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีหลักสำคัญ คือผู้เรียนต้องสร้างความรู้เอง ผู้สอนเป็นผู้ช่วยโดยจัดหาข้อมูลข่าวสารที่มีความหมายให้แก่ผู้เรียน หรือให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเอง และเป็นผู้ลงมือกระทำ เป็นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากตัวผู้เรียน โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้ประสบการณ์ใหม่ที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้เรียน และเกิดการปรับความรู้เดิมกับประสบการณ์ใหม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Atsawasowan et al, 2013: 83) โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Learning Integration) อาจจัดได้ 2 ลักษณะ คือการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาในกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชาเดียวกัน และการบูรณาการระหว่างวิชา ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงหรือรวมศาสตร์ ตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปภายในหัวเรื่อง (Theme) เดียวกันเป็นการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ความเข้าใจและทักษะในศาสตร์หรือความรู้ในวิชาต่าง ๆ มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะโครงการ การเชื่อมโยงความรู้และทักษะระหว่างวิชาต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงผิวเผินและมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีความหมาย (Munkoom et al. 2001, cited in Tunjitanon & Junoisuwan, 2013: 183) จากแนวคิดดังกล่าวจึงเกิดการพัฒนารอบแนวคิดของการเรียนการสอนแบบบูรณาการของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างรายวิชาในกลุ่มเนื้อหาและบูรณาการพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย โดยใช้การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นฐานการเรียนรู้ โดยมีกรอบแนวคิดของรูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

จากกรอบคิดดังกล่าว สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงควรนำเอาประเด็นปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็น โจทย์ในการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรและการวิจัย โดยนักศึกษาต้องมีบทบาทในการเรียนแบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในชุมชนผ่านการคิดวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิจัย จึงเห็นว่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ได้แก่ สิมอีสาน หรืออุโบสถพื้นถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเป็นองค์ประกอบส่วนสำคัญของวิถีชีวิต บ่งบอกถึงนัยสำคัญของลักษณะรูปแบบทาง

ศิลปะในชีวิตประจำวันของประชากรและเป็นมรดกสำหรับอนาคตของคนรุ่นต่อไป (Chinwat, 2004: 102) แต่สถานการณ์ในปัจจุบัน พบว่า ปัจจัยสำคัญต่อการคงอยู่ของลิมอีสาน คือการตระหนักถึงคุณค่าและเกิดแรงจูงใจต่อการอนุรักษ์ของคนในชุมชนท้องถิ่น (Prajonsant, 2006: 127-128) หากมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างรายวิชา และบูรณาการกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งการวิจัย บริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมกันเรียนรู้นอกห้องเรียน แสวงหาความรู้ นำเสนอองค์ความรู้โดยการทำงานร่วมกันของนักศึกษาต่างชั้นปีที่รวมคนรวมความสามารถหรือทักษะที่หลากหลายในลักษณะการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated learning) แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative learning) มุ่งหวังผลให้เกิดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และยังผลให้เกิดการสร้างคุณค่าและเกิดแรงจูงใจต่อการอนุรักษ์ของคนในชุมชนท้องถิ่นต่อไป ดังนั้น สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรมจึงเริ่มดำเนินการ โครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย บริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นตั้งแต่ปีการศึกษา 1/2555 จนถึงปีการศึกษา 2/2559 ซึ่งเป็นการดำเนินการเป็นปีที่ 5 เพื่อพัฒนานักศึกษา และได้ผลงานจากการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เช่น แบบทางสถาปัตยกรรม หุ่นจำลอง ประวัติอาคารและสื่อนำเสนอข้อมูลอาคารนำไปสู่การสร้างคุณค่าและเกิดแรงจูงใจของอาคารให้กับชุมชน ส่งผลต่อแก้ปัญหาการทำลายอาคาร ในระยะยาวจะทำให้เกิดกระบวนการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้ดำรงอยู่อย่างมีชีวิตชีวาและเกิดแนวทางการสถาปัตยกรรมเชิงวัฒนธรรม หรือเชิงการท่องเที่ยวต่อไป อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่ยังคงดำรงอัตลักษณ์ท้องถิ่นท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ จากการดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องมีการประเมินความสำเร็จของโครงการเพื่อติดตาม ประเมินผลโครงการตามตัวชี้วัดของโครงการ และนำผลมาพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่อไป หรือสมควรยุติ หากมีปัญหาอุปสรรคจะได้นำมาเสนอแนวทางในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของโครงการบูรณาการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรมตามตัวชี้วัดของโครงการ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อโครงการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเมินโดยอาศัยแนวคิดการประเมินผลตาม CIPP Model ของสตีฟเฟิลดิม ทำการประเมินระหว่างโครงการและประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ซึ่งอาศัยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินโครงการสำหรับนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และประเด็นคำถามในการจัดเวทีสรุปทเรียน โดยเทคนิค A.A.R. ทำการประเมินจากกลุ่มนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม ชั้นปีที่ 2-3 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2/2559 รวมจำนวน 29 คน กลุ่มอาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน และกลุ่มชุมชนเจ้าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) คือค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ ผลงาน และความสำเร็จของโครงการใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) คือค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการคำนวณหาค่าความถี่แบบสองทาง (Crosstabs) และคำนวณเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Chi-Square) ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson) การวิเคราะห์ค่าทางสถิติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจหรือความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนร่วมต่อโครงการ ที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA) รวมทั้งการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสรุปประเด็นความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า โครงการเป็นการบูรณาการทั้งด้านการเรียนการสอน 6 รายวิชา 5 อาจารย์ผู้สอน การวิจัยของอาจารย์ 2 โครงการ การบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม จากกรณีศึกษา 1) วิหารวัดกลางนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2) อุโบสถวัดโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 3) กุฏิวัดจำปาทอง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 4) อุโบสถวัดสวนโนน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

1) การนำเสนอผลการศึกษาศาปัตยกรรมพื้นถิ่นแก่ชุมชนทั้ง 4 โครงการ และมอบแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารให้แก่ชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อาคาร ดังภาพที่ 1-4

2) สสำรวจอาคาร จัดทำเอกสารประวัติ และแบบทางสถาปัตยกรรม หุ่นจำลอง ส่งมอบให้แก่วัดเพื่อใช้ในการบูรณะอาคารต่อไป ดังภาพที่ 1-4 อีกทั้งส่งแบบทางสถาปัตยกรรมแก่สำนักศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่อไป

กิจกรรมในโครงการจึงมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ของตัวบ่งชี้ประเมินคุณภาพการศึกษา ภายใน พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ในประเด็นที่ 3 ระบุให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการทางวิชาการทางสังคมและการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งเกณฑ์การประเมินระบุให้มีระบบ กลไกไปสู่การปฏิบัติ มีการประเมินกระบวนการ มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการ และมีผลจากการปรับปรุงเห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม

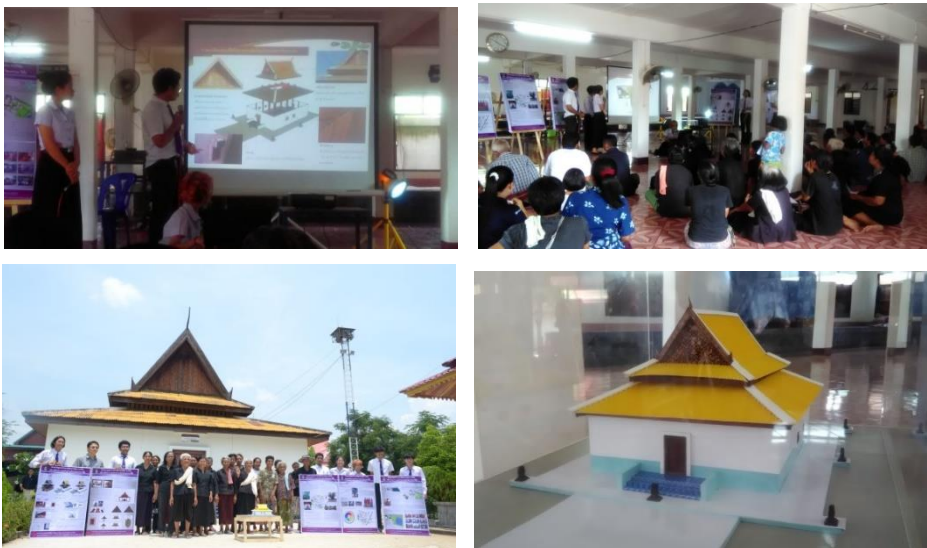
ภาพที่ 1: บรรยากาศในวันประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยชุมชน วัดกลางนางรอง

ภาพที่ 2: บรรยายภายในวันประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยชุมชน วัดโพธิ์ทอง

ภาพที่ 3: บรรยายภายในวันประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยชุมชน วัดจำปาทอง

ภาพที่ 4: บรรยากาศในวันประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยชุมชน วัดสนวนใน

ผลการประเมินปัจจัยป้อน มีดังนี้

- 1) ใช้งบประมาณจำนวน 143,484 บาทซึ่งอยู่ภายในวงเงินที่ตั้งไว้ตามแผน
- 2) การมีบุคลากรเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมทั้ง 4 กลุ่ม แต่จำนวนบุคคลภายในชุมชนเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลงานและตอบแบบสอบถาม จำนวน ไม่น้อยกว่า 30 ต่อพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามที่วางแผนไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มการมีส่วนร่วมกับโครงการ

ที่	กลุ่มการมีส่วนร่วมกับโครงการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ชาวบ้านชุมชนวัดกลางนางรอง	42	27.00
2	ชาวบ้านชุมชนสนวนใน	29	19.00
3	ชาวบ้านชุมชนวัดจำปาทอง	36	23.00
4	ชาวบ้านชุมชนวัดโพธิ์ทอง	15	10.00
5	อาจารย์	6	4.00
6	นักศึกษา ชั้นปีที่ 2	14	9.00
7	นักศึกษา ชั้นปีที่ 3	13	8.00
	รวม	155	100

3) มีวัสดุที่ใช้จริงมากกว่าที่จัดหาให้ ไม่มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงานจัดทำหุ่นจำลอง ทำให้สาขาวิชามีการจัดซื้อวัสดุโดยใช้งบประมาณจากสาขาวิชา และจากงานวิจัย

4) โครงการใช้ระยะเวลาดำเนินการจริง 12 สัปดาห์ ล่าช้ากว่าแผนไป 4 สัปดาห์ เนื่องจากความรับผิดชอบของนักศึกษาบางคนส่งผลต่อผลงานของกลุ่ม

5) โครงการได้จัดหาเทคโนโลยีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 8 โปรแกรมโดยมีการเรียนการสอนการใช้งานแก่นักศึกษาก่อนดำเนินโครงการ มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน แต่พบปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของนักศึกษาไม่สามารถไม่เพียงพอต่อการประมวลผล

ผลการประเมินกระบวนการ ระหว่างการติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาแต่ละกลุ่มประจำสัปดาห์และเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบจุดเด่น ดังนี้

1) **สำนึกดี:** เป็นการเรียนรู้ที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับ นักศึกษา เห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบบูรณาการจึงมีความตื่นตัวที่เรียนรู้ในชุมชนเป็นการเรียนแบบมีความหมายเพราะเห็นการนำไปใช้ประโยชน์ สร้างสำนึกรักถิ่นให้เกิดขึ้น มีความตั้งใจที่จะผลิตผลงานที่มีคุณภาพมากกว่าการเรียนแบบเดิม

2) **มีความรู้:** เกิดการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะทางวิชาชีพด้านการนำเสนอทางสถาปัตยกรรมที่ต้องอาศัยทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเกิดทักษะนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนระหว่างนักศึกษาต่างชั้นปี และชุมชน โดยอาศัยทักษะการสื่อสารทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

3) **คุณธรรม:** สร้างทักษะการทำงานจริง เช่น การวางแผนงาน ความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออกมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มนุษยสัมพันธ์ สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษารุ่นพี่รุ่นน้อง การปรับตัวกับคนในพื้นที่ การเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมจากคนในชุมชน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเพื่อส่วนร่วม

4) **นำชุมชนพัฒนา:** โครงการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มิมีปัญหา ผู้รู้ในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เกิดการอนุรักษ์ ถ่ายทอด สืบสาน ทำให้ นักศึกษา สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้สากล ภาควิชาในภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหวนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น สร้างองค์ความรู้ที่เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอด

ผลการประเมินผลผลิต จากตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จำนวน 6 ตัว ผลการประเมิน บรรลุ 6 ตัว ได้แก่

1) จำนวนโครงการบูรณาการไม่น้อยกว่า 3 โครงการหรือกรณีศึกษาต่อปีการศึกษา ในปีนี้ดำเนินการจำนวน 4 พื้นที่

2) นักศึกษาได้รับการพัฒนาตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดครบถ้วน

3) จำนวนผลงานไม่น้อยกว่า 3 ชิ้นงานต่อโครงการ ในปีนี้ดำเนินการได้จำนวนผลงานไม่น้อยกว่า 7 ชิ้นงานต่อโครงการ

4) มีการรับรองการใช้ประโยชน์จากงานอย่างน้อย 2 ใน 3 โครงการ หรือการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์อย่างน้อย 2 ใน 3 โครงการ ในปีนี้ดำเนินการมอบแบบทางสถาปัตยกรรม หุ่นจำลองและป้ายข้อมูลเพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ทั้ง 4 โครงการ

5) คณาจารย์เขียนบทความทางวิชาการหรือเสนองานวิจัยต่อยอดไม่น้อยกว่า 1 เรื่อง ในปีนี้ ได้มีผลงานบทความวิจัยจำนวน 1 เรื่อง

6) จำนวนคนในชุมชนหรือสาธารณชนเข้าชมผลงานหรือนิทรรศการ ไม่น้อยกว่า 30 คนต่อโครงการ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ จำนวน 8 ตัว ผลการประเมิน บรรลุ 8 ตัว ได้แก่

1) นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบบูรณาการในภาพรวมมากกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมในระดับมาก

2) ผลการประเมินการพัฒนาตามตัวบ่งชี้หลักตาม T.Q.F. ในระดับดี โดยเฉพาะทักษะด้าน คุณธรรม จริยธรรม และตามอัตลักษณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย (สำนึกดี มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชุมชนพัฒนา) ได้ในระดับมากที่สุด

3) คุณภาพของผลงานอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า C ในปีนี้ผลงานของนักศึกษาอยู่ในระดับ A มีจำนวน 2 กลุ่มผลงานอยู่ในระดับ B+ มีจำนวน 1 กลุ่ม ผลงานอยู่ในระดับ B มีจำนวน 1 กลุ่ม

4) ชุมชนมีความพึงพอใจในโครงการในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06)

5) ชุมชนหรือสาธารณชนที่เข้าชมผลงานหรือนิทรรศการมีความพึงพอใจในภาพรวมของผลงานในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12)

6) นักศึกษา คณาจารย์และชุมชน ความตระหนักถึงความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) และมีแรงจูงใจในการอนุรักษ์ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ผลความคิดเห็นจากการประเมินของชุมชนในพื้นที่ดำเนินการปีที่ 1-5

ปี	โครงการ	ชุมชนสามารถนำ ผลงานของโครงการ ไปใช้ประโยชน์ได้	ชุมชนตระหนักถึง ความสำคัญของ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนแบบ บูรณาการที่ใช้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เป็นฐานต่อไป
1	Mean	4.31	4.28	4.21
	S.D.	0.75	0.73	0.76
	แปลผล	มาก	มาก	มาก
2	Mean	4.53	4.69	4.62
	S.D.	0.62	0.54	0.53
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
3	Mean	4.53	4.66	4.69
	S.D.	0.58	0.60	0.57
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
4	Mean	4.69	4.71	4.71
	S.D.	0.50	0.53	0.51
	แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
5	Mean	4.25	4.18	4.25
	S.D.	0.81	0.80	0.74
	แปลผล	มาก	มาก	มาก

ที่มา : Fangviang et al (2013: 45), Fangviang et al (2014: 47), Fangviang et al (2015: 43),

Sangskukda et al (2016: 59-60) และ Prajonsant et al (2017: 58)

จากตารางที่ 2 ภาพรวมของโครงการถือเป็นโครงการที่มีผลผลิตและผลกระทบที่เกิดประโยชน์ เห็นควรพิจารณาดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนตามความมุ่งหวังของโครงการที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการวิจัย สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นได้รับการ

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ อันเป็นผลมาจากความตระหนักถึงคุณค่า ภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชนจนเกิดแรงจูงใจและการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเมื่อนำผลการประเมินโครงการในปีที่ 1-5 มาพิจารณาในประเด็นสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ชุมชนสามารถนำผลงานของโครงการไปใช้ประโยชน์ได้ 2) ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และ 3) สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นฐานต่อไป พบว่า มีผลการประเมินในระหว่างระดับมาก ถึงมากที่สุด

เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการคำนวณหาค่าความถี่แบบสองทาง (Crosstabs) และคำนวณเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Chi-Square) ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson) ตามรายการแสดงผลความคิดเห็นที่มีต่อโครงการจำแนกตามคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมต่อผลงานของนักศึกษาในระดับมากที่สุด เป็นกลุ่มชาวบ้านชุมชนวัดโพธิ์ทอง คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 50 และกลุ่มชาวบ้านชุมชนสวนใน คิดเป็นร้อยละ 47.60

ความพึงพอใจในภาพรวมต่อผลงานของนักศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มการมีส่วนร่วมกับโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนในระดับมากที่สุด เป็นกลุ่มอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมาเป็นกลุ่มนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 50 และกลุ่มชาวบ้านชุมชนวัดโพธิ์ทอง คิดเป็นร้อยละ 46.70

ความคิดเห็นว่าการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ไม่ขึ้นอยู่กับสถานะของผู้ตอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนในระดับมากที่สุด เป็นกลุ่มอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมาเป็นกลุ่มชาวบ้านชุมชนวัดจำปาทอง คิดเป็นร้อยละ 51.40 และนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 50

ความคิดเห็นว่าการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มการมีส่วนร่วมกับโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษาในระดับมากที่สุด เป็นกลุ่มนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 61.10 รองลงมาเป็นกลุ่มชาวบ้านชุมชนวัดจำปาทอง คิดเป็นร้อยละ 51.40 และชาวบ้านชุมชนวัดสนวนใน คิดเป็นร้อยละ 57.10 เท่ากับกลุ่มอาจารย์

ความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มการมีส่วนร่วมกับโครงการของผู้ตอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าความพึงพอใจในภาพรวมต่อผลงานของนักศึกษา ความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน และความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ไม่ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมกับโครงการของผู้ตอบไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอน และกลุ่มชาวบ้านทั้ง 4 ชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ค่าทางสถิติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจ หรือความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนร่วมต่อโครงการ ที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA) ดังนี้

1) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อผลงานของนักศึกษาระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนร่วมต่อโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อผลงานของนักศึกษา ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมกับโครงการ พบว่า กลุ่มต่าง ๆ มีความพึงพอใจต่อผลงานของนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนร่วมต่อโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนในกลุ่มที่มีส่วนร่วมกับโครงการ พบว่า กลุ่มต่าง ๆ มีความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนร่วมต่อโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นว่าโครงการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมกับโครงการ พบว่า กลุ่มต่าง ๆ มีความคิดเห็นว่โครงการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนร่วมต่อโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมกับโครงการ พบว่า กลุ่มต่าง ๆ มีความคิดเห็นว่ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าความพึงพอใจในภาพรวมต่อผลงานของนักศึกษา ความคิดเห็นว่โครงการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ความคิดเห็นว่โครงการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน และความคิดเห็นว่ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ของผู้ตอบทั้งกลุ่มนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอน และกลุ่มชาวบ้าน ทั้ง 4 ชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลของประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ปีที่ 5 สามารถนำประเด็นผลกระทบมาอภิปรายผล ได้ ดังนี้

1) ผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน จากการดำเนินโครงการทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ต่อการเรียนรู้ที่มีความหมายเป็นโจทย์จริงในพื้นที่ชุมชน มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ศึกษา ค้นคว้า เกิดทักษะทางวิชาชีพทั้งการสำรวจ รั้งวัด เขียนภาพร่าง เขียนแบบอาคารด้วยคอมพิวเตอร์ จัดทำแบบนำเสนอทางสถาปัตยกรรม จัดทำหุ่นจำลอง ออกแบบจัดทำแผ่นภาพนำเสนอ ผลงาน การจัดนิทรรศการ การทำสื่อวีดิทัศน์ การนำเสนอผลงานด้วยวาจาต่อสาธารณชน อันแสดงถึงทักษะทางปัญญา คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบทั้งการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อกลุ่ม ต่อชุมชน พัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษารุ่นพี่รุ่นน้องสามารถ

ทำงานเป็นทีม พัฒนาความเป็นผู้นำ กล้าแสดงความคิดเห็น พัฒนาศักยภาพของตนเองในทุกด้านอย่างก้าวกระโดด โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากรุ่นพี่รุ่นน้อง เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และคนในท้องถิ่น อีกทั้งเกิดทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ รู้สึกสำนึกรักถิ่นภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ห่วงแหนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่ต้องการให้บัณฑิตเป็นผู้มีสำนึกดี มีความรู้คู่คุณธรรม นำชุมชนพัฒนา และเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนการสอนแบบเดิม จากการประเมินตนเองของนักศึกษาระบุว่า มีความตั้งใจที่จะผลิตผลงานที่มีคุณภาพ มากกว่าการเรียนแบบเดิม กล่าวคือ ในการดำเนินโครงการปีที่ 1 นักศึกษาพึงพอใจในระดับมาก (Mean = 4.00, S.D. = 0.73) การดำเนินโครงการปีที่ 2 นักศึกษาพึงพอใจในระดับมาก (Mean = 3.86, S.D. = 0.57) การดำเนินโครงการปีที่ 3 นักศึกษาพึงพอใจในระดับมาก (Mean = 4.05, S.D. = 0.83) การดำเนินโครงการปีที่ 4 นักศึกษาพึงพอใจในระดับมาก (Mean = 4.44, S.D. = 0.58) และการดำเนินโครงการปีที่ 5 นักศึกษาพึงพอใจในระดับมาก (Mean = 4.13, S.D. = 0.71) (วิสาข์ แฟงเวียงและคณะ, 2556: 31, วิสาข์ แฟงเวียงและคณะ, 2557: 36, วิสาข์ แฟงเวียงและคณะ, 2558: 35, ปิยชนม์ สังข์ศักดิ์และคณะ, 2559: 46 และสมบัติ ประจัญสานต์และคณะ, 2560: 56) สอดคล้องกับแนวคิดของ ยุทธศาสตร์ ฤาปาละบุตร (2546: 221) ถึงกระบวนการเรียนการสอนแบบผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นการร่วมกันทำงานส่งเสริมกันให้ทำงานสำเร็จและสนุกสนานนำไปสู่การสร้างสรรคมากกว่าการถูกกดดันหรือบังคับให้ทำงานซึ่งก่อให้เกิดงานที่ไม่พัฒนาทั้งเนื้อหาและผู้ทำงาน หรือการศึกษาของมณฑล จันท์แจ่มใส (2558: 115) ที่ใช้การเรียนการสอนสถาปัตยกรรมแบบใช้ชุมชนเป็นฐานให้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะที่แตกต่างไปจากเดิม จะเห็นได้ว่าการแสวงหาความรู้ผ่านกระบวนการ การศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้อันหลากหลาย หรือจากคำแนะนำของภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้เรียนนำมาวิเคราะห์ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ร่วมมือปฏิบัติ ลองผิดลองถูก แก้ปัญหาในบริบทด้วยวิธีการที่เหมาะสม เมื่อสำเร็จผู้เรียนย่อมเกิดความปิติ มีพลังปัญญา มีพลังแห่งการร่วมมือร่วมใจ และสามารถเก็บเทคนิควิธีการที่สำเร็จไว้เป็นประสบการณ์ในคลังความรู้ของตนทั้งเชิงเนื้อหา กระบวนการ และบริบทเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาลักษณะเดียวกันหรือประยุกต์สู่การแก้ปัญหาอื่นต่อไป (Prajonsant, 2008: 132) ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเรียนรู้แบบรู้อจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Panit (2014: 102) เนื่องจากนักศึกษาต้องเรียนรู้ทักษะย่อย ๆ ของเรื่องนั้นจนทำได้เป็นอย่างดี อัตโนมิติ เรียนรู้วิธีประกอบทักษะย่อยเข้าเป็นชุดที่เหมาะสมต่อการใช้งานในแต่ละบริบทเพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะหรือสถานการณ์นั้น ๆ โดยมีการติดตามให้ข้อมูลย้อนกลับเป็น

ระยะ ๆ ทั้งการประเมินความถูกต้องของผลงาน ความชำนาญในงานและลักษณะนิสัยในการทำงาน (Chowakiratipong, 1992 cited in Khemmani, 2007: 103) กระบวนการดังกล่าวจึงสะท้อนถึงการระบบอุดมศึกษาที่มุ่งหวังให้มีการเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ในแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม สมรรถนะพื้นฐานร่วมกันที่ข้ามพ้นความรู้วิชาการที่เป็นแท่งให้เป็นความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัวรู้และเห็นคุณค่าของพหุลักษณะพหุวัฒนธรรม (Board of Education, 2008: 19-20) ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ทำหน้าที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2) ผลกระทบต่อชุมชน

ผลของการดำเนินโครงการ มีส่วนช่วยสร้างความภาคภูมิใจและความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยการศึกษาและเผยแพร่ให้คนในชุมชนได้รับรู้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ รูปแบบสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับแนวคิดของ อานันท์ ปันยารชุน ที่กล่าวถึงความสำคัญของประชาชนในพื้นที่ต่อการอนุรักษ์ว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทโดยตรงในการที่จะอนุรักษ์พัฒนา หรือทำลายมรดกนั้น ๆ จึงควรรหาแนวทางที่จะพัฒนาประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ไปพร้อมกัน โดยต้องมีประชาชนที่มีสำนึกในความผิชอบ รู้ผิดรู้ถูก สำนึกแล้วต้องเป็นห่วงเป็นใย รู้ร้อนรู้หนาว ไม่ดูตายแล้วต้องมีพันธะที่มุ่งมั่นมีส่วนร่วมในการลงมือ มีการจัดการที่ดีพอเพียงที่จะประสานการอนุรักษ์เข้ากับการพัฒนา (Cultural Environment Fund, 2005) จึงเห็นได้ว่า การสร้างทัศนคติจิตสำนึกในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น มาตุภูมิที่ส่งผลต่อการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไปถึงลูกหลานเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าท้องถิ่นขาดหายไปเสียซึ่งความภาคภูมิใจหรือจิตสำนึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความมีตัวตน การอนุรักษ์ดังกล่าวก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย (Suksawat, 2002: 45-70) ซึ่งการดำเนินการจะให้เห็นผลอย่างยั่งยืนต้องดำเนินการต่อเนื่องและประสานงานหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ และองค์กรในชุมชนให้มีส่วนร่วมกันในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์

สรุปผลการวิจัย

โครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย บริการวิชาการและการทำงานบำรูงศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ปีที่ 5 มีผลการประเมินบรรลุตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จำนวน 6 ตัว และบรรลุตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ จำนวน 8 ตัว ผลกระทบของโครงการทำให้เกิดสำนึกดี มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชุมชนพัฒนา และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สรุปได้ว่าความพึงพอใจในภาพรวมต่อ

ผลงานของนักศึกษา ความคิดเห็นว่าการนี้ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน ความคิดเห็นว่าการนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชุมชน และความคิดเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากผลงานของนักศึกษา ไม่ขึ้นอยู่กับว่ามีส่วนร่วมกับโครงการของผู้ตอบ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอน และกลุ่มชาวบ้านทั้ง 4 ชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจ ความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. หลักสูตร/สาขาวิชาควรดำเนินโครงการบูรณาการฯ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลความยั่งยืนตามความมุ่งหมายของโครงการทั้งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้เกิดขึ้นกับชุมชน และการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอย่างสร้างสรรค์

2. ควรมีการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ของหลักสูตรต่อที่ประชุมวิชาการเพื่อขยายผลให้หลักสูตรอื่นประยุกต์วิธีดำเนินการ โครงการตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษาภายในต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองทุนสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม. (2548). *ปาฐกถาของอานันท์ ปันยารชุน*. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม จาก <http://www.tei.or.th/cef/aboutus/abouts.html>

จตุพร อัสวโสวรรณ และคณะ. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 5(3). 81-95.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2556). ชุมชนเข้มแข็ง ตั้งคน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืนด้วยงานวิจัย. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*. 1(2): 1-5.

นวลจิต เขาวงกตพิงศ์. (2535). อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2550. *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปิยชนม์ สังข์ศักดิ์คาและคณะ. (2559). รายงานประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 4. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรหทัย ดัชนีจิตานนท์และพีระ จุ๋นน้อยสุวรรณ. (2556). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์ที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตรุ่นใหม่. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร. ฉบับพิเศษ. 182-192.
- มณฑล จันทร์แจ่มใส. (2558). ห้องเรียนสถาปัตยกรรมชุมชน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานกรณีศึกษา : การบูรณาการการจัดการเรียนรู้วิชาออกแบบสถาปัตยกรรมกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย (โครงการบ้านมั่นคง ชุมชนพระราม 9 บ่อ 3. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 7(3) : 106-117.
- ยุทธศาสตร์ ฤาปาลบุตร. (2546). แนวทางการเรียนการสอนวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมโดยกระบวนการแก้ปัญหาและการสืบค้น กรณีศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง.
- วิสุทธิ ไบไม้. (2559). เครื่องข่ายการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. *Rajabhat Journal of Sciences, Humanities & Social Sciences*. 16(2). 253-267.
- วิสาข์ แผงเวียง และคณะ. (2556). รายงานประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 1. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (2557). รายงานประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 2. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- _____. (2558). รายงานประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอนการวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 3. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วีรพันธุ์ ชินวัตร. (2547). คิดดัง ๆ: ใครว่า “เก่า” อยู่กับ “ใหม่” ไม่ได้ ?. *อาษา*. 47(0203): 102-105.
- สมบัติ ประจัญสานต์. (2549). สภาพการอนุรักษ์ โบสถ์พื้นถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (2551). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบัติ ประจัญสานต์ และคณะ. (2560). รายงานประเมินความสำเร็จของโครงการบูรณาการการเรียนการสอนการวิจัย การบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ 5. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุรสวัสดิ์ (มล.) สุขสวัสดิ์. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการอนุรักษ์เรือนไม้พื้นถิ่นภาคเหนือของไทยกับญี่ปุ่น. *วารสารอาษา*. (06 : 45.07 : 45). 67-73.
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2543). อ้างถึงใน พรหทัย ดันท์จิตานนท์ และพิระ จุ๋นน้อยสุวรรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 5(3): 81-95.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Translated Thai References

- Atsawasowan, J. et al. (2013). The development of teaching and learning by providing an integrated experience on the constructivist Whistler. To develop critical thinking and academic achievement of students in Grade 3. *Journal of Narathiwat*. 5(3): 81-95. [in Thai]
- Board of Education. (2008). *15-year framework for higher education, No. 2 (2551-2565 BC)*, Bangkok's Chulalongkorn University. [in Thai]

- Bamai, W. (2016). Research Network biodiversity. Culture and local wisdom. *Rajabhat Journal of Sciences, Humanities & Social Sciences*. 16(2): 253-267. [in Thai]
- Cultural Environment Fund. (2005). *Speech of Anand Panyarachun*. Retrieved on March, 18 from <http://www.tei.or.th/cef/aboutus/abouts.html> [in Thai]
- Chowakiratipong, N. (1992). cited in Khemmani, T. (2007). *Model of teaching : Choice*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Chinwat, W. (2004). Thinking out loud: Who is the "old" to "new" is not?. *Asa*. 47 (02-03): 102-105. [in Thai]
- Fangviang, V. et al. (2013). *The report evaluates the success of the integration of teaching, research and outreach. the cultural disciplines of architecture. Buriram Rajabhat University 1st year*, Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- _____. (2014). *The report evaluates the success of the integration of teaching, research, service, technical and cultural fields of technology architecture. Buriram Rajabhat University 2nd year*, Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- _____. (2015). *The report evaluates the success of the integration of teaching, research, service, technical and cultural fields of technology architecture. Buriram Rajabhat University 3rd year*, Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- Janjamsa, M. (2015). Classroom architectural community. Learning through Community-Based Case Study: Integrating Learning course design and development of housing for low income people. (Rama 9 Pond House stable communities 3. *Research for Development in the area*. 7(3): 106-117. [in Thai]
- Munkoom, S. et al. (2001). Cited in Tunjitanon, P. and Junoisuwan, P. (2013). The development of teaching and learning by providing an integrated experience on the constructivist Whistler. To develop critical thinking and academic achievement of students in Grade 3. *Journal of Princess of Naradhiwas University*. 5(3): 81-95. [in Thai]
- Panit, W. (2014). *Learning happens*, Edition 2. New York: S. RS. Printing. [in Thai]

- Prajsant, S. (2006). *The condition: conservation hall vernacular Buriram province*. Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- _____. (2008). *The development of courses to suit the learner*. Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- Prajsant, S. et al. (2017). *The report evaluates the success of the integration of teaching, research, outreach and cultural architecture of Technology, Buriram Rajabhat University 5th year*. Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- Sirisumphan, T. (2013). Social livable communities with sustainable economic research. *Journal of Community Development and Quality of Life*. 1(2): 1-5. [in Thai]
- Suksawat, S. (2002). A comparative study of the preservation of wooden vernacular of northern Thailand and Japan. *Asa Journal*. (06: 45.07: 45). 67-73. [in Thai]
- Sangsukda, P. et al. (2016). *The report evaluates the success of the integration of teaching, research, outreach and cultural architecture of Technology*. Buriram Rajabhat University 4th year, Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- Tunjitanon, P. & Junoisuwan, P. (2013). This form of learning, integrated science graduates to develop the new generation. *RMUTP Academic and research*. Special Edition. 182-192. [in Thai]
- Thapalabud, Y. (2003). *Guidelines for teaching architectural design process solutions and searched the Faculty of Architecture*. Master of Architecture Thesis Chulalongkorn University. [in Thai]

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์สมบัติ ประจัญสานต์

โทรศัพท์: 063-9691955 อีเมล: sombat.pj@bru.ac.th

นายวิชาห์ แผงเวียง

โทรศัพท์: 063-9691955 อีเมล: sombat.pj@bru.ac.th

นายปิยชนม์ สังข์ศักดิ์ดา

โทรศัพท์: 089-7214403 อีเมล: piyachon.ss@bru.ac.th

นายกฤษณ์ ปีตาทะสังข์

โทรศัพท์: 089-8490278 อีเมล: krit.pt@bru.ac.th

นายदनัย นิลสกุล

โทรศัพท์: 089-1678395 อีเมล: danainil3115@gmail.com

สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เลขที่ 439 จิระ อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ 31000

Author

Associate Professor Sombat Prajongsant

Tel.: 063-9691955 E-mail: sombat.pj@bru.ac.th

Mr. Piyachon Sangsukda

Tel.: 089-7214403 E-mail: piyachon.ss@bru.ac.th

Mr. Visar Fangviang

Tel.: 080-4867453 E-mail: jojoplant@gmail.com

Mr. Krit Pitathasang

Tel.: 089-8490278 E-mail: krit.pt@bru.ac.th

Mr. Danai Nilsakul

Architectural Technology Program, Faculty of Industrial Technology

Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram Province 31000

Tel.: 089-1678395 E-mail: danainil3115@gmail.com